EU:n kaasudirektiivi ja NS II
-
Mistä lakimuutosehdotus kumpuaa?

Veli-Pekka Tynkkynen

Venäjän ympäristöpolitiikan apulaisprofessori

Aleksanteri-instituutti, Helsingin yliopisto

Oikeudellisen kiistan tausta

- Toimivien markkinoiden, energiaturvallisuuden ja kokonaisturvallisuuden ristiveto
- Venäjä/Gazprom: EU:n 3. energiapaketti ei päde
- EU: pätee maissa + merellisen osan ’oikeudellinen tyhjiö’ täytettävä

NS II vs. nykyinen kaasuinfra & LNG

- NS I+II kapasiteetti 110 mrd m^3: 85% nykyisestä (130 mrd m^3)
- Ukrainan 120 mrd m^3 + Puola & Valko-Venäjä 20 mrd m^3
- Nykyisestä kapasiteetista (195 mrd m^3) käytössä 2/3
- Vuosikymmeneen ei kapasiteettivajetta nykyinfralla
- NS II jarruttaisi LNG-infran lisärakentamista → heikentää energiaturvaa

Gazprom – markkinatoimija?

- Gazprom ei ole puhdas markkinatoimija
- Venäjän ja Putinin regiimin geopoliittinen ja -ekonominen intressi

- Hajota ja hallitse -strategia Venäjällä ja Euroopassa
  - Energiakulttuuri ja militarismi: kaasuohjelma Газификация России & kansalaissotilaskoulutus Готов к труду и обороне
  - Ukrainan kiertäminen (- 4 Mrd USD) ja Saksan lähentäminen porkkanoilla prioriteettina


European Union (EU)
Gas producers
Existing gas pipelines
Main gas pipeline supplying european countries
Projected gas pipelines
Supported by Russia
Supported by EU
Agreements and avoidances
Countries having an agreement with Russia
Countries that Russia would like to « avoid »
GNL terminals
Existing
Projected or currently on work
BARENTS SEA
From Chtokman field
NORWEGIAN SEA
From Yamal gas fields
YAMAL-EUROPE
FINLAND
NORWAY
NORD STREAM
Vyborg
Saint Petersbourg
NORTH SEA
SWEDEN
ESTONIA
RUSSIA
LATVIA
Moscou
IRELAND
UNITED KINGDOM
DENMARK
BALTIC SEA
LITHUANIA
Smolensk
THE NETHERLANDS
Berlin
Mirsk
Warsaw
BELARUS
KAZAKHSTAN
BELGIUM
GERMANY
POLAND
Kiev
LUX.
CZECH REPUBLIC
SLOVAKIA
UKRAINE
BLUE STREAM
ATLANTIC OCEAN
FRANCE
Vienna
AUSTRIA
Budapest
MOLDOVA
HUNGARY
ROMANIA
CASPIAN SEA
SLOVENIA
Novorossiisk
Tuapse
Bucarest
ITALY
SERBIE
GEORGIA
Baku
PORTUGAL
SOUTH STREAM
BULGARIA
BLACK SEA
Tbilisi
SPAIN
Sofia
Erevan
AZERBAIJAN
BLUE STREAM
Erzurum
ARMENIA
Ankara
IRAN
GREECE
TURKEY
NABUCCO
MOROCCO
ALGERIA
MALTA
From Middle East (very unlikely)
MEDITERRANEAN SEA
CYPRUS
LIBYA
EGYPT
0
500
1 000 km
Sources: Inogate, « Projects of pan-European interest. Proposed priority axes for natural gas pipelines », décembre 2003; Agence France-Presse, Reuters and RIA Novosti, 2006 to 2008; European commission ; Ministry of Energy (Norway); www.nord-stream.com ; US Department of Energy.

Poliittinen kiista
Saksan johtajuus, solidaarisuus, Ukraina

- EU:n tavoitteet: viennin ja myynnin eriyttäminen, vapaa pääsy, markkinatilanteen luominen sekä riippuvuuden vähentäminen
- NS II on vastoin kaikkia näitä tavoitteita → hajottaa > tuo hyötyä

- Ukrainan reitti epäluotettava ja huonokuntoinen? → korruptiota rajoitettu (IMF); reitin kunnostaminen taloudellisinta
- Ukrainan kauttakulku loppuisi NS II myötä → haavoittuvuus
- USA:n potentiaaliset sanktiot? (Fortum – Uniper ja Suomi?)
- Saksa EU:n johtajana, solidaarisuuden ja sanktioiden takaajana?
- **Ilman vahvaa Energiaunionia ei yhteistä ääntä → kokonaisturvallisuutta (ylä- ja alajuoksulla) vaikea edistää**

Venäjän öljy ja ’hiilen vuoto’

- 1990-luvulla 26.000 öljyvuotoa vuosittain; 2000-luvulla 10.000-20.000
- Venäjä tuottaa n. 13 % öljystä, 50 % öljyvuodoista
- Ympäristöön pääsee n. 1 % tuotannosta -> 5 milj. tonnia öljyä
- Ongelmana öljyputkien korkea ikä (yli 30 v.) + öljy-yhtiöitä ei sanktioida

Venäjän kaasu ja ’hiilen vuoto’

- Öljyntuotannon oheiskaasusta 10 – 20 Mrd m^3 poltetaan soihduissa (n. 3 % EU:n ja n. 8 x Suomen kulutus)
- Venäjä tuottaa 13 % maailman öljystä, ¼ oheiskaasun soihdutuksesta
- Venäjän soihdutuksen noki (musta hiili) vastaa jopa ¼ arktisen lämpenemisestä
- Gazprom hyödyntämisen hidastaja





Kiitos huomiostanne!

Venäjän energia- ja ympäristöpolitiikan tutkimusryhmä

blogs.helsinki.fi/tynkkynen/